

До Конституційного Суду України
вул. Жидлянська, 14 м. Київ, 01033

Громадянина України
Палія Володимира Миколайовича

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

На підставі п.2 Статті 150 Конституції України ("Голос України", № 128 від 13 липня 1996р.) та відповідно до п.4 Статті 13 та Статей 42, 43 Закону України "Про Конституційний Суд України" ("Голос України", № 199 від 22 жовтня 1996 р.) прошу Конституційний Суд України дати офіційне тлумачення положень :

- частини 1 статті 901 ЦК України 16 січня 2003 року № 435-IV ("Голос України", № 45 від 12.03.2003 р.),
  - частини 1 Статті 19 Закону України " Про житлово-комунальні послуги" 24 червня 2004 року № 1875-IV ("Голос України", № 140 від 30.07.2004 р.),
  - пункту 4) частини 5 Статті 19 Закону України " Про захист прав споживачів" від 1 грудня 2005 року N 3161-IV ("Голос України", № 6 від 13.01.2006р.),
- щодо

- 1) здійснення відносин між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг виключно на договірних засадах.
- 2) вимоги оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвозначної згоди на її придбання.
- 3) зобов'язання замовника оплатити виконавцеві послугу без завдання цього замовника надати дану послугу цим виконавцем.

А саме:

Цивільний Кодекс України

Стаття 901. Договір про надання послуг

ч. 1. За договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Закону України " Про житлово-комунальні послуги"

Стаття 19. Учасники договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг

ч. 1. Відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Закону України " Про захист прав споживачів" Стаття 19. Заборона нечесної підприємницької практики

ч. 5. Як агресивні забороняються такі форми підприємницької практики:

п. 4) вимога оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвозначної згоди на її придбання.

Предмет необхідного тлумачення:

1) Чи є виключно договірні засади правостворюючими фактами, з якими пов'язане виникнення суб'єктивного цивільного права у сфері житлово-комунальних послуг?

2. 1) Чи виникає право в продавця (виконавця) вимоги оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвоякої згоди на її придбання?

2. 2) Чи виникає право в споживача відмови в оплаті продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвоякої згоди на її придбання?

2. 3) Чи є вимога продавця (виконавця) оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвоякої згоди на її придбання, агресивною та забороненою формою підприємницької практики.

3) Чи виникає в замовника зобов'язання оплатити виконавцеві послугу без завдання цього замовника надати дану послугу цим виконавцем та відсутності договору про надання даної послуги між цим замовником і цим виконавцем?

Правове обґрунтування:

Офіційне тлумачення положень:

- частини 1 статті 901 ЦК України 16 січня 2003 року № 435-IV ("Голос України", № 45 від 12.03.2003 р.),

- частини 1 Статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" 24 червня 2004 року № 1875-IV ("Голос України", № 140 від 30.07.2004 р.),

- пункт 4 частини 5 Статті 19 Закону України "Про захист прав споживачів" від 1 грудня 2005 року № 3161-IV ("Голос України", № 6 від 13.01.2006р.),

є необхідним у зв'язку з наявністю неоднозначного і неправомірного, на мій погляд, їх застосування судами України.

Права людини – це певні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її нормального існування та розвитку в конкретно-історичному соціумі, котрі об'єктивно зумовлюються досягнутим рівнем розвитку суспільства і мають бути загальними й рівними для всіх людей. Права людини можуть бути здійснені, зазвичай, за наявності певних юридичних засобів, «механізмів», без яких неможливо ці права реалізувати, якщо державою не встановлено відповідної юридичної процедури.

Гарантії прав людини – це такі явища, які сприяють здійсненню прав людини, забезпечують їх охорону та захист. Такі гарантії зобов'язує державу не тільки проголошувати, декларувати у конституції й інших законах права, але й дбати, піклуватись про їхню здійсненність, можливість реалізації.

Гарантії прав людини поділяють на загальносоціальні й, умовно кажучи, спеціальні. До перших належать насамперед явища економічні (розвинута ринкова економіка суспільства, різні форми власності на засоби виробництва, у тому числі приватна власність в її індивідуальній та колективній формах, високий рівень продуктивності праці тощо); політичні (демократичний соціальний устрій, плюралістична, відкрита політична система, наявність розгалуженої мережі громадських об'єднань, у тому числі політичних партій, через які «прослуховуються» та узгоджуються інтереси різних осередків суспільства, демократична виборча система та ін.); духовно-ідеологічні (ідеологічний плюралізм, відсутність «державлення» однієї з ідеологій, поширеність загальнолюдських ідеалів). До другої ж групи гарантій прав і свобод людини належать встановлені державою юридичні норми,

спеціально спрямовані на забезпечення прав і свобод (чимало таких норм якраз закріплено в Конституції України), а також практична діяльність щодо їх використання і застосування та її об'єктивовані результати (у тому числі правозастосувальні акти відповідних органів держави).

Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Відповідальність держави полягає в тому, що вона - держава має формувати різні умови, необхідні для здійснення прав людини. Отже, така відповідальність покликана сприяти право-здійсненню, полегшувати його. Відповідальність держави відбита у тих конституційних приписах, в яких зафіксовано, що держава «гарантує» права людини, «забезпечує» їх, «створює умови» для здійснення прав людей, «дбає» про їх здійснення, захищає права споживачів (ч. 4 ст. 42 Конституції України).

Забезпечення прав людини – це створення умов для здійснення її прав. Воно включає такі три елементи (напрями) державної діяльності:

- сприяння реалізації прав людини (шляхом позитивного впливу на формування їх загально соціальних гарантій);
- охорона прав людини (шляхом вжиття заходів, зокрема юридичних, для попередження, профілактики правопорушень);
- захист прав людини (відновлення порушеного правомірного стану, притягнення винних осіб до юридичної відповідальності).

Оскільки означена діяльність визнана обов'язком держави, то суб'єктом, який уповноважений вимагати його виконання, є кожна людина; а втім - не тільки вона: ними можуть виступати й об'єднання громадян всередині держави, й певні міждержавні організації (якщо Україна є їх членом, приєдналась до їхніх актів), а також громадські правозахисні структури (як національні, так і міжнародні).

В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Принцип верховенства права належить до найкращих прогресивних здобутків політико-правової історії людства і покликаний забезпечувати гуманістичний розвиток суспільства. Верховенство права – це панування права в суспільстві. Йдеться про визначальну роль права у стосунках між усіма учасниками суспільного життя.

Головною функцією діяльності сучасної України є утвердження та забезпечення прав людини.

В частині 4 статті 42 Конституції України держава фіксує свій обов'язок захищати права споживачів. З боку держави вимагається застосування багатьох обмежень та заборон у підприємницькій діяльності. Ці обмеження в першу чергу пов'язані з:

- можливістю реалізації свободи договору,
- імперативною нормою права, що встановлює правила, які не можуть бути змінені.

Обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства впливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами. Фактично йдеться про принцип «заборонено все, крім дозволеного законом». Свобода договору полягає передусім у вільному вияві волі сторін на вступ у договірні відносини. Волевиявлення учасників договору має складатися вільно, без жодного тиску з боку контрагента або інших осіб і відповідати їхній внутрішній волі. Ця ознака договірної свободи має особливо проявлятися в умовах ринкової економіки і відповідати ідеї вільних ринкових відносин. Відповідно, свобода договору передбачає свободу в укладенні договору, неприпустимість примусу щодо вступу у договірні відносини. Це означає, що учасники цивільного обороту мають право вільно, виходячи з власних інтересів, вирішувати, вступати їм у договірні відносини чи не вступати.

Так:

1. Законодавством прямо сформульовано імперативне застереження в ч. 1 ст. 19 ЗУ «Про Житлово-комунальні послуги», в якій вказано, що... Відносини між учасниками (споживачем і виконавцем) договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах - (імперативна = категорична, настійна вимога, обов'язкова до виконання норма права).

2. ЗУ "Про захист прав споживачів"

Стаття 19. Заборона нечесної підприємницької практики

1. Нечесна підприємницька практика забороняється - (імперативна - категорична, настійна вимога, обов'язкова до виконання норма права).

Нечесна підприємницька практика влечає:

... 2) будь-яку діяльність (дії або бездіяльність), що вводить споживача в оману або є агресивною.

4. Агресивною вважається підприємницька практика, яка фактично містить елементи примусу, докучання або ненаалежного впливу та істотно впливає чи може вплинути на свободу вибору або поведінку споживача стосовно придбання продукції.

5. Як агресивні забороняються (імперативна - категорична, настійна вимога, обов'язкова до виконання норма права) такі форми підприємницької практики:

4) вимога оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвозначної згоди на її придбання.

Перелік форм агресивної підприємницької практики не є вичерпним.

6. ...Суб'єкти господарювання, їх працівники несуть відповідальність за нечесну підприємницьку практику згідно із законодавством.

Підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення законів України є наявність неоднозначного застосування положень законів України судами України.

Я, Палій В. М., є суб'єктом права на конституційне звернення і вважаю, що наявність неоднозначного застосування положень законів України судами України призвело до порушення моїх конституційних прав і свобод:

Рішенням Смілянського міськрайонного суду

позов задоволено частково. Стягнуто з мене, Палія Володимира Миколайовича, на користь Товариства з обмеженою відповідальністю

борг за послуги з централізованого опалення місць загального користування в будинку

- Ухвалою апеляційного суду

апеляційну скаргу Палія Володимира Миколайовича на рішення міськрайонного суду по справі за позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Сміла Енергоінвест» до Палія Володимира Миколайовича про стягнення боргу за послуги з централізованого опалення місць загального користування - відхилено, заявлене рішення суду першої інстанції - залишено без змін (додаток б).

Неоднозначність застосування положень законів України судами, полягає в тому, що за юридично однакових обставин у справах однієї і тієї ж категорії положення законів України у загальній юридичній практиці застосовуються по-різному, що порушує ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, зокрема її вимогу про правову визначеність.

В Україні передбачено застосування механізму забезпечення єдності судової практики, як офіційне тлумачення законів України - здійснення офіційного тлумачення Конституції та законів України Конституційним Судом України (ч. 2 ст. 147, п. 2 ч. 1 ст. 150 Конституції України).

Причому розбіжність позицій рішень судів у застосуванні й тлумаченні цих положень у конкретних правових діях і судових справах є надто принциповою. До того ж імперативний припис частини першої статті 19 ЗУ «Про Житлово-комунальні послуги» виключає в судів можливість трактувати щодо справ по ЖКП та вирішувати їх на підставі (порядку) припущень та робити висновки про існування між сторонами фактичних (позааговірних) правовідносин у сфері житлово-комунальних послуг (послуг з теплопостачання) та обумовлене цим виникнення у відповідача, як споживача цих послуг, обов'язку їх оплачувати.

Складова частина правової норми - диспозиція, яка визначає права й обов'язки учасників правовідносин, що виникають за обставин, передбачених гіпотезою норми, не можуть

підтверджуватися іншими обставинами, які не визначені, не вказані в нормі права - законні чи підзаконному акті. А це означає, що суб'єкти права здійснюють свої права й обов'язки лише при(за) наявності визначених умов, вказаних у законі чи підзаконному акті. Дані обставини - визначені умови, які вказані у законі чи підзаконному акті, не можуть підтверджуватися іншими обставинами, що обґрунтовують вимоги чи заперечення сторін.

В одному випадку...:

(<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9846131>)... Однак, як вбачається з акту
кладеного працівниками КП «» за участі управителя ОСББ
та відповідача, і на час розгляду справи в суді теплопостачання в квартирі не
поновлено, тому суд обґрунтовано відмовив у задоволенні позову КП
про стягнення нарахованого з листопада 2007 р. по грудень 2009
р. боргу за послуги з теплопостачання, якими відповідач в цьому періоді не користувався
....(додаток 5)..

(<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27247277>) ... Таким чином, виходячи з системного
аналізу змісту ст.ст. 11, 509 ЦК України та ч.1 ст.19, п.п. 1, 5 ч.3 ст.20, п.3 ч.2 ст.21 Закону
України «Про житлово-комунальні послуги» відносини між сторонами по справі
(виконавцем та споживачем), як учасниками відносин у сфері житлово-комунальних послуг,
повинні ґрунтуватися на договорі про надання житлово-комунальних послуг, укладеному на
основі типового договору, а обов'язку споживача (відповідача) оплачувати вартість житлово-
комунальних послуг має передувати виконання позивачем обов'язку підготувати договір на
надання житлово-комунальних послуг та надати його на підписання споживачу.
Наведеним спростовується передчасний висновок суду першої інстанції про обов'язок
відповідача оплачувати фактично надані послуги на позадоговірних засадах....(додаток 1).

(<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/23967860>)... Таким чином, виходячи з системного
аналізу змісту ст.ст.11,509 ЦК України та ч.1 ст.19, п.п.1,5 ч.3 ст.20, п.3 ч.2 ст.21 Закону
України "Про житлово-комунальні послуги" відносини між сторонами по справі (виконавцем
та споживачем), як учасниками відносин у сфері житлово-комунальних послуг, повинні
ґрунтуватися на договорі про надання житлово-комунальних послуг, укладеному на основі
типового договору, а обов'язку споживача (відповідача) оплачувати вартість житлово-
комунальних послуг має передувати виконання позивачем обов'язку підготувати договір на
надання житлово-комунальних послуг та надати його на підписання споживачу.
Наведеним спростовується передчасний висновок суду першої інстанції про обов'язок
відповідача оплачувати фактично надані послуги на позадоговірних засадах....(додаток 2).

В іншому випадку — ...

(<http://reyestr.court.gov.ua/Review/26497408>)... Так, ст. ст. 19, 20 Закону України «Про
житлово-комунальні послуги» передбачають обов'язок споживача житлово-комунальних
послуг укласти письмовий договір з виконавцем послуг на основі типового
договору....(додаток 3).

(<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53899998>)...
Тому, за умови встановлення факту надання відповідними організаціями житлово-
комунальних послуг по утриманню будинку, зокрема надання послуг з подачі теплової
енергії до будинку, який не відключено від мереж централізованого опалення, відсутність
договору з обслуговування, що має бути укладено між власником квартири і відповідним
надавачем послуг не звільняє таку особу від несеєня витрат на утримання спільного майна.
Самовільне відключення від мереж централізованого опалення не є підставою для
звільнення від оплати за послуги теплопостачання.

Саме таку правову позицію було висловлено Верховним Судом України в постанові від 11 листопада 2015 року у справі № 6-1192цс15, яка згідно зі ст.360-7 ЦПК України є обов'язковою для судів....(додаток 4).

(<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54277853>)... надання послуг з подачі теплової енергії до будинку, який не відключено від мереж централізованого опалення, відсутність договору з обслуговування, що має бути укладено між власником квартири і відповідним надавачем послуг не звільняє таку особу від несення витрат на утримання спільного майна, у зв'язку із чим суд першої інстанції підставно стягнув із Палія В.М. на користь ТОВ забаргованість за надані послуги з централізованого опалення місць загального користування... (додаток 6, 7).

Такий різнобітний позицій в рішеннях судів є, на мій погляд, неприпустимим сам по собі, зважаючи на правову вагомість цієї проблеми. Крім того це призвело до порушення моїх прав. А саме:

1. - права на неоплату продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвоякої згоди на її придбання, гарантованого Законом України "Про захист прав споживачів" Стаття 19. Заборона нечесної підприємницької практики. ч. 3. Як агресивні забороняються такі форми підприємницької практики:

п. 4) вимога оплати продукції, поставленої продавцем (виконавцем), якщо споживач не давав прямої та недвоякої згоди на її придбання.

2. - права на оплату житлово-комунальних послуг виключно на договірних засадах відповідно до умов договору, гарантованого Законом України "Про житлово-комунальні послуги":

- стаття 19. Учасники договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг

ч. 1. Відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

- стаття 32. Плата за житлово-комунальні послуги. 1. Плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Перелік документів та матеріалів, що додаються:

1. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27247277> - додаток 1.

2. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/23967860> - додаток 2.

3. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26497408> - додаток 3.

4. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53899998> - додаток 4.

5. (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9846131>) - додаток 5.

6. (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54277853>) - свідокопія ухвали від 08 грудня 2015 року по справі № 22-ц/793/2004/15 апеляційного суду - додаток 6.

7. Свідокопія рішення
№ - додаток 7.

міськрайонного суду

у справі

Конституційне звернення подається у 3-х прим.

24 лютого 2016 р.

В.М.Цалій